

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

του Δημήτρη Χασάπη

Την ίδια περίοδο που τα περιστατικά αστυνομικής βίας πολλαπλασιάζονται με όλο και πιο απεχθή χαρακτηριστικά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με απόφαση του καταδίκασε το ελληνικό κράτος για την ανοχή και τη συγκάλυψη της αστυνομικής βίας και έμμεσα για την πολιτική της νομικής και πολιτικής υποστήριξης της. Η απόφαση αφορά προσφυγή πολίτη της Θεσσαλονίκης ο οποίος κατά τη διάρκεια ελέγχου ταυτοτήτων και στη συνέχεια ως κρατούμενος σε αστυνομικό τμήμα εξυβρίστηκε χυδαία και ξυλοκοπήθηκε άγρια από αστυνομικούς, πριν μεταφερθεί αιμόφυρτος και με σοβαρά τραύματα σε νοσοκομείο. Σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι αστυνομικές και δικαστικές αρχές του Ελληνικού κράτους, όχι μόνο δεν ερεύνησαν αμερόληπτα την καταγγελία του θύματος, αλλά δικαιολόγησαν απόλυτα τις παράνομες πράξεις των αστυνομικών. Η διοικητική έρευνα της αστυνομίας, απάλλαξε τους αστυνομικούς από κάθε κατηγορία με το σκεπτικό ότι οι μαρτυρίες των θυμάτων δεν είναι «αντικειμενικές»! Οι εισαγγελικές αρχές απέρριψαν την καταγγελία με το σκεπτικό ότι δεν είναι «στοιχειοθετημένη»! Το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης καταδίκασε το θύμα για αντίσταση κατά της Αρχής, έπειτα από μήνυση των αστυνομικών. Αγνοώντας, όπως τονίζεται στην απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου, τις ιατρικές γνωματεύσεις που πιστοποιούσαν τα τραύματα του θύματος, κάνοντας επιλεκτική χρήση των μαρτυρικών καταθέσεων και χωρίς καμία ουσιαστική έρευνα του ζητήματος. Αυτή η στάση ανοχής και συγκάλυψης της αστυνομικής βίας, επικυρώθηκε και υιοθετήθηκε πλήρως από τον εκπρόσωπο του ελληνικού κράτους κατά την εκδίκαση της υπόθεσης στο Στρασβούργο, ο οποίος υπερασπιζόμενος τους αστυνομικούς πρόβαλε τη λογική της ζαρντινιέρας επιρρίπτοντας στο θύμα την ευθύνη της κακοποίησης του γιατί δεν υπάκουσε στις (υβριστικές) εντολές των αστυνομικών! Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, βέβαια, λειτουργώντας ως δικαστήριο και εκτιμώντας όλα τα στοιχεία της υπόθεσης, καταδίκασε ομόφωνα το ελληνικό κράτος για παραβίαση του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με το οποίο απαγορεύεται κάθε μορφή βασανισμού και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή ποινής ενός ανθρώπου.

Στις καταληκτικές παραγράφους της απόφασης, μεταφρασμένες πρόχειρα και αποσπασματικά, το μικρό μάθημα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις ελληνικές αρχές αναφέρει: «Όπως σε πολλές περιπτώσεις το Δικαστήριο έχει διακηρύξει το άρθρο 3 συνοψίζει μια από τις πιο θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Ακόμα και στις πιο δύσκολες περιστάσεις, όπως είναι ο αγώνας εναντίον της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων απαγορεύει με απόλυτους όρους τον βασανισμό και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή ασχέτως της συμπεριφοράς του θύματος. Σε αντίθεση με άλλα άρθρα της Σύμβασης, το άρθρο 3 δεν προβλέπει καμία εξαίρεση και καμία απόκλιση από αυτό δεν είναι επιτρεπτή ακόμα και σε περιπτώσεις δημοσίου κινδύνου ο οποίος απειλεί το έθνος ... Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι για ένα πρόσωπο που στερείται της ελευθερίας του, η προσφυγή σε φυσική βία μη απολύτως αναγκαία εξαιτίας της συμπεριφοράς του θίγει την αξιοπρέπεια του και αποτελεί κατ' αρχήν παραβίαση του άρθρου 3... Το Δικαστήριο

αποφασίζει ότι το Ελληνικό κράτος είναι υπεύθυνο για την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση την οποία υπέστη ο συγκεκριμένος πολίτης ενώ βρίσκονταν στην δικαιοδοσία της αστυνομίας... Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι όταν ένα άτομο καταγγέλλει ότι υπήρξε θύμα κακομεταχείρισης από την αστυνομία, η οποία συνιστά παραβίαση του άρθρου 3, απαιτείται κατ' εφαρμογή του ίδιου άρθρου μια αποτελεσματική επίσημη έρευνα, η οποία θα οδηγεί στην ταυτοποίηση και στη δίωξη των υπευθύνων. Διαφορετικά η νομική απαγόρευση του βασανισμού και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ενός ανθρώπου παραμένει στην πράξη αναποτελεσματική και είναι δυνατόν σε κάποιες περιπτώσεις τα κρατικά όργανα που καταπατούν τα δικαιώματα των πολιτών που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία τους να εξασφαλίζουν ουσιαστικά την ατιμωρησία». Τέλος, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο υποχρεώνει το Ελληνικό κράτος να καταβάλει στο θύμα της αστυνομικής κακοποίησης και αποζημίωση, 20.000 ευρώ συνολικά. (Υπόθεση Ζελίλοφ εναντίον Ελλάδος, αριθμ. 17060/03, Στρασβούργο, 24/5/ 2007).

Του συγκεκριμένου περιστατικού αστυνομικής βίας, έχουν προηγηθεί και έχουν ακολουθήσει πολλά παρόμοια περιστατικά, με κλιμακούμενη αγριότητα, διευρυμένη αυθαιρεσία και πρωτοφανή για τα μετα-πολιτευτικά δεδομένα έκταση. Περιστατικά εγκληματικού χαρακτήρα, τα οποία παραβιάζουν μαζί με τον ποινικό κώδικα θεμελιώδη και θεσμικά κατοχυρωμένα ανθρώπινα δικαιώματα. Όλα υπό την ανοχή των αρμόδιων δικαστικών λειτουργιών (κανένας αστυνομικός δεν προφυλακίστηκε άμεσα ως επικίνδυνος εγκληματίας, όπως είναι κάθε βασανιστής) και όλα υπό προκλητική κυβερνητική κάλυψη, εκφρασμένη με λόγια και έργα από τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό Δημόσιας Τάξης και διανθισμένη με επικοινωνιακά πυροτεχνήματα για την στιγμιαία απάλειψη των αλγεινών εντυπώσεων, όπως οι πρόσφατες δηλώσεις του πρωθυπουργού με αφορμή το ελληνικό Αμπού Γκράμπ του αστυνομικού τμήματος της Ομόνοιας.

Από την επιδημία των γεγονότων αυτών τα οποία, όπως είναι πλέον σαφές, δεν οφείλονται σε μεμονωμένες και περιστασιακές συμπεριφορές, αλλά κυρίως από την ανεκτική αντιμετώπιση τους φαίνεται ότι η εκχώρηση ανεξέλεγκτων δικαιωμάτων στους αστυνομικούς και η ανοχή απέναντι στην αστυνομική βία είναι μια πολιτική επιλογή της κυβέρνησης. Μια επιλογή, η οποία σε συνδυασμό με την επιλογή της ανεξέλεγκτης λειτουργίας της αγοράς και την επιλογή της ανεξέλεγκτης πολιτικής δραστηριότητας της εκκλησιαστικής ηγεσίας, φαίνεται ότι συμπυκνώνουν το πολιτικό όραμα της νέας ελληνικής δεξιάς. Δύο βήματα πίσω και ένα σημειωτών, συνιστούν κατά τα φαινόμενα, την πορεία της νέο-καρμανλικής εξουσίας.

Το δόγμα της ανεξέλεγκτης λειτουργίας της αγοράς φαίνεται ότι έχει ανάγκη για την αποτελεσματική εφαρμογή του αφενός την ανάπτυξη της αστυνομικής αυθαιρεσίας αφετέρου την ιδεολογική συσκότιση την οποία προσφέρουν οι παρεμβάσεις του αρχιεπισκόπου της δεξιάς του Κυρίου. Το πατρίς-θρησκεία-οικογένεια της παραδοσιακής δεξιάς αντικαθίσταται από το αγορά-αστυνομία-εκκλησία της σύγχρονης.

Η ανεξέλεγκτη λειτουργία της αγοράς στην οποία ο καταναλωτής αντικαθιστά τον πολίτη και η αναγωγή της σε υπόδειγμα κοινωνικής οργάνωσης απαιτεί τον απόλυτο ατομικισμό, το γενικευμένο κυνήγι του κέρδους, τον κοινωνικό δαρβινισμό, την υποβάθμιση των δημοκρατικών αξιών και έναν «γενικευμένο πόλεμο όλων εναντίων όλων», για τον έλεγχο του οποίου απαιτείται ένα ισχυρό κράτος-Λεβιάθαν, σύμφωνα με τις αναλύσεις του Άγγλου φιλοσόφου του 17^{ου} αιώνα Τόμας Χομπς στον οποίο ανήκει η έκφραση. Επομένως, οι νεοφιλελεύθερες διακηρύξεις περί λιγότερου κράτους αφορούν αποκλειστικά στις λειτουργίες κοινωνικής ρύθμισης και πρόνοιας και όχι στις αστυνομικές και κατασταλτικές λειτουργίες, οι οποίες αντίθετα ενισχύονται και διευρύνονται με διάφορα προσχήματα και αιτιολογίες, από την απειλή της τρομοκρατίας μέχρι την πρόληψη του εγκλήματος. Ανομολόγητα, η ενίσχυση της αστυνομοκρατίας, δημόσιας και ιδιωτικής, είναι αναγκαία, μεταξύ άλλων, για την

αντιμετώπιση των επιπτώσεων και των ατομικών και κοινωνικών αντιδράσεων που προκαλούν οι διαρκώς διευρυνόμενες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, τις οποίες παράγει ως συστατικό στοιχείο της λειτουργίας της μια οικονομία βασισμένη στην ανεξέλεγκτη αγορά. Η αναίτια και ωμή βία με την οποία αντιμετωπίζονται οι διαδηλώσεις, το πλήθος των αυθαίρετων συλλήψεων και κακοποιήσεων νέων ανθρώπων, οι ανεπίτρεπτες για δημοκρατικό πολίτευμα δικαστικές μεθοδεύσεις και η νομιμοποίηση όλων αυτών από την πολιτική ηγεσία επιβεβαιώνουν αυτή τη νέα πραγματικότητα. Παράλληλα, η αυθαιρεσία, δηλαδή η παραβίαση νομικών κανόνων και η καταπάτηση πολιτικών και ατομικών δικαιωμάτων, παγιοποιείται στους κανόνες λειτουργίας της αστυνομίας, νομιμοποιείται στην ατομική συμπεριφορά των αστυνομικών και γίνεται πολιτικά ανεκτή στο όνομα μιας υποτιθέμενης αποτελεσματικότητας με την ίδια ακριβώς λογική με την οποία γίνεται αποδεκτή η ανεξέλεγκτη λειτουργία της αγοράς.

Οι βαθειά συντηρητικές διακηρύξεις και δραστηριότητες της εκκλησιαστικής ηγεσίας, όπως εκφράζονται από τον αρχιεπίσκοπο και προβάλλονται από τις τηλεοράσεις, αποτελούν το περιτύλιγμα των πολιτικών επιλογών της ανεξέλεγκτης αγοράς και της αχαλίνωτης αστυνομίας. Οι δεξιοί πολιτικοί, οι παλικαράδες αστυνομικοί και οι αγρυπνώντες παπάδες συμπίπτουν στην ομοφοβία, στην ξενοφοβία, στην πατριαρχία, στο ρατσισμό, στην ηθικολογία, στην αντίθεση τους στην αριστερά πάνω απ' όλα και κατά περίπτωση και με την ενεργό υποστήριξη αγανακτισμένων δημοσιογράφων αναδεικνύουν σε κομβικό ζήτημα οτιδήποτε συσκοτίζει το εκάστοτε πολιτικό διακύβευμα. Από τη σημαία και το κοντάρι της, το φυλάκιο του φρουρού στο Σύνταγμα, τη σελίδα δέκα του βιβλίου ιστορίας της έκτης δημοτικού μέχρι τον πίνακα στην έκθεση ζωγραφικής, το πανεπιστημιακό άσυλο και ένα ανήλικο αγόρι που πετούσε πέτρες στους αστυνομικούς. Ακόμα και την προβολή ενός περιστατικού αστυνομικής βίας με τη συζήτηση να απομονώνει το περιστατικό από το πλαίσιο του και να επικεντρώνεται στις ατομικές συμπεριφορές ακριβώς για να συσκοτίσει και να συγκαλύψει εντέλει το πρόβλημα των πολιτικών ευθυνών.

Με όλα αυτά δεδομένα, η απόφαση καταδίκης της αστυνομικής αυθαιρεσίας και της κυβερνητικής πολιτικής της υποστήριξης της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι, τουλάχιστον σε συμβολικό επίπεδο, ιδιαίτερα σημαντική και θα πρέπει να διεκδικήσουμε την εξειδίκευση της σε εθνικό επίπεδο με τον καταλογισμό ευθυνών στους αστυνομικούς, στους δικαστικούς λειτουργούς και στους διοικητικούς και πολιτικούς προϊστάμενους τους, δια των οποίων καταδικάστηκε, και οι οποίοι καταδικάστηκαν μαζί με, το ελληνικό κράτος και την πολιτική του.

Υστερόγραφο: Ο πρωταγωνιστής του βασανισμού αστυνομικός εξαιτίας του οποίου καταδικάστηκε το Ελληνικό κράτος είναι επίσης πρωταγωνιστής της γνωστής ιστορίας κακοποίησης του Κύπριου φοιτητή στη Θεσσαλονίκη. Για εκείνα τα γεγονότα και τις καταγγελίες μας για τη δράση των αστυνομικών με έχει μηνύσει για συκοφαντική δυσφήμιση. Φαίνεται ότι το θράσος αυξάνεται ταυτόχρονα ή και ταυτίζεται με την άνοδο του «ηθικού» των αστυνομικών που διεκδικεί ο πολιτικός τους προϊστάμενος.